

Motion till riksdagen 2021/22:3927

av **Linda Modig och Helena Lindahl (båda C)**

Förbättrade förutsättningar för transportpolitiskt motiverad flygtrafik

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga krav på s.k. genomgående biljetter i upphandling av transportpolitiskt motiverad flygtrafik och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Trafikverket har i uppdrag att ingå och ansvara för statens avtal om transportpolitiskt motiverad interregional kollektivtrafik, inklusive flygtrafik, som inte upprätthålls av någon annan och där det saknas förutsättningar för kommersiell drift. Trafikverket ska verka för en grundläggande tillgänglighet, vilket kan beskrivas som ett basutbud för dagligt resande.

Trafikverket är upphandlande myndighet av trafik på alla flyglinjer med allmän trafikplikt för perioden oktober 2019–oktober 2023. Upphandlingen ställer delvis nya krav på operatörernas ekonomi och trafikens kvalitet. Tillsammans med en tydligare uppföljning av trafiken från Trafikverkets sida är Trafikverkets ambition att det ska bidra till en stabil flygtrafik för resenärerna.

Upphandlingen sker enligt EU:s lufttrafikförordning och omfattar fyra linjer med mellanlandningar och tre linjer med direkttrafik:

- Pajala–Luleå
- Östersund–Umeå
- Sveg–Stockholm/Arlanda
- Gällivare–Arvidsjaur–Stockholm/Arlanda
- Hemavan–Kramfors–Stockholm/Arlanda
- Vilhelmina–Lycksele–Stockholm/Arlanda
- Torsby–Hagfors–Stockholm/Arlanda.

Vad som gäller för allmän trafikplikt och upphandling av regelbunden flygtrafik bestäms i EU:s lufttrafikförordning 1008/2008. Förordningen talar om under vilka förutsättningar och hur en medlemsstat kan köpa regelbunden flygtrafik. Först måste Trafikverket införa allmän trafikplikt. Förordningen fastställer ramarna för när allmän trafikplikt är nödvändig och lämplig. När allmän trafikplikt finns på en linje får flygföretag i EU ha regelbunden flygtrafik på linjen bara om trafiken uppfyller alla krav som ställs i trafikplikten.

Pandemins konsekvenser har påverkat hela flygbranschen med ett extraordinärt minskat flygande men flyget är en omistlig del av det svenska transportsystemet och behövs för att återupprätta Sveriges tillgänglighet över längre avstånd.

Ett sätt att förbättra trafik kvaliteten, resenärernas reseupplevelse och linjernas passagerarunderlag vore att i förekommande fall ställa krav på genomgående biljetter. Om en passagerare idag missar eller drabbas av försening av flyget från Stockholm/Arlanda kan det leda till att denne inte tar sig fram till destinationen på avsett sätt. På grund av den bristande kvaliteten i de senaste årens flygtrafik har resenärernas förtroende för flygtrafiken eroderats. Detta har t ex lett till ett ändrat bokningsbeteende hos resenärerna. För t ex företag inom biltestbranschen som vill förvissa sig om att deras förare ska komma fram till testanläggningar i bl.a. Arvidsjaur, Arjeplogs eller Sorsele kommuner i tid är det numera inte ovanligt att man istället för att nyttja den av Trafikverket upphandlade trafiken till/från Arvidsjaur nyttjar den reguljära flygtrafiken på Swedavias Luleå Airport. Förutom att detta är dåligt ur klimatsynpunkt och underminerar passagerarunderlaget för Arvidsjaur flygplats är det också en ineffektiv resurshushållning med offentliga medel. Kvaliteten på och förtroendet för flygtrafiken med allmän trafikplikt behöver snarast säkerställas. För att eliminera dessa risker och beteendemönster skulle Trafikverket kunna överväga krav på genomgående biljetter i upphandlingen av regelbunden flygtrafik. Med sådana biljetter skulle inte passagerarna behöva bära risken för försenade eller inställda flyg. Detta skulle skapa en ökad trygghet och förbättrad hela-resan-upplevelse för resenärerna och bidra till att de icke kommersiellt bärkraftiga flygplatsernas passagerarunderlag inte onödigtvis undermineras.

Antalet gästnätter i destinationen och den regionala samverkansplattformen Swedish Lapland som omfattar Norrbottens län samt Sorsele och Skellefteå kommuner ökade de senaste åren tills pandemin bröt ut. Det har investerats stort i utvecklingen av Swedish Laplands besöksnäring de senaste åren, bland annat genom medel via strukturfonderna och Interreg. Efterfrågan från många utlandsmarknader har ökat och det internationella intresset för destinationen är brett.

I finska Lapland växer också besöksnäringen. De senaste åren har staten investerat stort i flygplatserna i Kittilä, Rovaniemi och Ivalo, för att utöka kapaciteten och passagerartrafiken. För att säkerställa att Swedish Lapland ska vara konkurrenskraftigt även i framtiden är därför tillförlitliga flygförbindelser till och från destinationen en nyckelfråga.

Linda Modig (C)

Helena Lindahl (C)